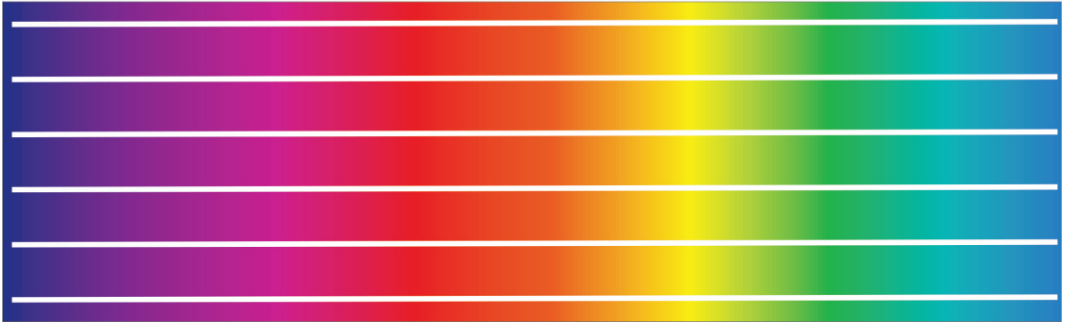

Eşref ADALI

Lübnan

Lübnan

Lübnan Batı Asya'da Doğu Akdeniz kıyısında bir Orta Doğu ülkesidir. Kuzey ve doğuda Suriye, güneyde İsrail, batıda Akdeniz ile çevrili olan ülkenin ayrıca Kıbrıs ile deniz sınırı bulunmaktadır. Lübnan, Akdeniz Havzası ile Arap Dünyası'nın kesişim noktasında yer alması nedeniyle zengin bir tarihe sahiptir ve kendine özgü bir kültürel kimlik geliştirmiştir. Tarihteki Fenike uygarlığının vatani Lübnan ve kıyılarıdır. Ülke pek çok dine ev sahipliği yapmaktadır. Yüzölçümü 10.452 km² dir. Nüfusu yaklaşık 6 milyon, başkenti Beyrut, ulusal ve resmi dili Arapçadır. Fasih Arapçanın yanı sıra günlük hayatta konuşma dili olarak Lübnan Arapçası kullanılmaktadır. Ayrıca Fransızca da resmi olarak tanınır.

4 - Lübnan

Lübnan'da uygarlığa dair en eski kanıtlar yazılı tarihten eskidir ve 7000 yıl önceye aittir. Günümüz Lübnan toprakları 3000 yıl boyunca hüküm süren Fenikelilere ev sahipliği yaptı. MÖ 64'te Roma İmparatorluğu bölgeyi fethetti, ardından Lübnan imparatorluk içinde Hristiyanlığın merkezlerinden biri oldu. Lübnan Dağı, Maruni Kilisesi'nin doğuşuna sahne oldu. Dört Halife Dönemi'nde bölgenin Müslümanlarca fethinin sonrasında da Maruniler din ve kültürlerini korumaya devam etti. Bununla birlikte yine Lübnan Dağı'nda Dürzilerin yeni bir dini grup olarak ortaya çıkması yüzlerce yıl sürecek bir dini ayrılığa yol açtı. Haçlı Seferleri'nde Maruniler Katolik Kilisesi'yle yeniden bağlantı kurdular ve Kutsal Makam'ı tanıdılar.

Lübnan XVI. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu tarafından fethedildi ve 400 yıl Osmanlı hakimiyetinde kaldı. İmparatorluğun I. Dünya Savaşı'nda dağılmasının ardından günümüz Lübnan'ını oluşturan beş il Fransız Suriye ve Lübnan Mandası altına girdi ve günümüz Lübnan Cumhuriyeti'nin öncüsü olan Büyük Lübnan bu manda altında kuruldu. II. Dünya Savaşı'nda Üçüncü Fransız Cumhuriyeti'nin Nazi Almanyası tarafından işgal edilmesi bölgedeki Fransız hakimiyetini zayıflattı. 1943'te Fransa'dan bağımsızlığını kazanan Lübnan, ana dini mezheplerin belli siyasi güçlere sahip olduğu konfesyonalist bir hükümet şekli oluşturdu. 1970'lere kadar Lübnan, farklı dinlerden insanların bir arada yaşadığı ve özellikle başkent Beyrut'taki finansal sektörü sayesinde Orta Doğu'nun gelişmiş ülkeleri arasında bulunuyordu. 1975'te ülkedeki çeşitli siyasi ve mezhepsel gruplar arasında patlak veren Lübnan İç Savaşı ülkede istikrarsızlık sürecinin başlangıcı oldu. 15 yıl süren savaş sırasında Lübnan, 1976-2005 yılları arasında Suriye'nin, 1985-2000 arasında ise İsrail'in işgali altında kaldı. Savaşın sonlanmasıyla ekonomiyi canlandırmak ve altyapıyı yeniden inşa etmek için çalışmalar yürütülse de ülkede siyasi parti ve milis hareketi olarak varlığını sürdüren Hizbullah ile İsrail arasındaki savaşlar nedeniyle Lübnan, uzun yıllar boyunca suikastlar, ekonomik çöküntü ve siyasi çalkantı yaşadı.

Tarih

Denizci bir topluluk olan Fenikelilerin ana vatanı Lübnan topraklarıdır. Daha sonra bu bölge Asurlular, Babilliler, Persler ve Makedonya Krallığı gibi birçok devletin hakimiyetine girmiştir. MÖ 64 yılından itibaren Roma İmparatorluğu'nun yönetimine geçen Lübnan toprakları Suriye Eyaleti'nin bir parçası oldu. Romanın kalıcı olarak ikiye ayrılmasından sonra Doğu Roma İmparatorluğu tarafında kalmıştır. Lübnan toprakları Roma ve Doğu Roma'nın en hareketli bölgeleri arasında yer almış, Avrasya ticaretinin önemli temas noktalarından birini oluşturan sahil şehirleri İslâm döneminde de aynı işlevini sürdürmüştür.

Yermük Savaşı'ndan sonra Müslümanlar günümüz Suriye, Lübnan, Ürdün ve Filistin topraklarına hakim oldular. Bölge Müslümanlar için ticari, Hristiyanlar için ise dini açıdan

oldukça önemliydi. Mekkelilerin ticaret kervanlarını Suriye'ye bağlayan yol Lübnan topraklarından geçiyordu. İsa Sur ve Sayda şehirlerine ayak basmış, havarilerden Aziz Pavlus Sur'da bir kilise inşa etmişti. Bu nedenle bölge Müslümanlar ve Hristiyanlar arasında hakimiyet savaşlarına sebep olmuştur.

Abbasilerin zaman içinde zayıflamaları sonucunda merkeze uzak bölgelerdeki valiler bağımsızlıklarını elde etmeye başladılar. Lübnan toprakları IX. yüzyılın son çeyreğinde Tolunoğulları'nın hakimiyetine geçti. Bölgede yaşanan istikrarsız dönemden sonra Fatımiler üstü gelen taraf oldular.

XII. yüzyıl başlarında Lübnan topraklarına giren Haçlılar 1124'te bütün sahil şehirlerini ele geçirdiler. Böylece bugünkü Lübnan toprakları Baalbek ve iç bölgeler dışında Haçlı yönetimi altına girmiş oldu. Haçlılar döneminde Lübnan üç idari bölüme ayrıldı. Beyrut'un kuzeyinden Trablus'a kadar olan bölge Trablus Kontluğu'na, Beyrut, Sayda ve Sur Kudüs Krallığı'na bağlıydı. Lübnan'ın dağlık iç kesimleri ise Müslümanların hâkimiyeti altında bulunmaya devam ediyordu.

Lübnan'ın güney kısmı Selahaddin Eyyubi, kuzey kısmı ise Kalavun döneminde yeniden Müslümanların idaresine girdi. Daha sonra Memlükler bölgeye hakim oldu ve bu dönemde sahil şehirlere çoğunlukla Katolik Hristiyanlar yerleştiler. Özellikle Fatimi hakimiyetinde Dürzilik, İsmaililik ve Nusayrilik gibi mezhepler bölgede yaygınlaşmıştı. Memlükler döneminde Lübnan'ın nüfus yapısı Müslümanlar, özellikle de Sünniler lehinde gelişti. Selçukluların XI. yüzyılda başlattığı bölgeyi Sünnileştirme süreci Memlükler tarafından devam ettirildi.

Lübnan, 1516 yılında Yavuz Selim'in Suriye-Mısır seferi sırasında Osmanlı hakimiyetine girmiştir. Osmanlı döneminde Beyrut ili olarak yönetilen bölge Suriye'nin sahil kesiminden Akka'ya kadar olan bölgeyi kapsamaktaydı. Bu devirde bölge kültürel çeşitliliğini korumuş ve ticaret merkezi olmaya devam etmiştir.

Osmanlının I. Dünya Savaşı'na katılması ve Sina ve Filistin Cephesi'nin çökmesinden sonra Lübnan toprakları 1918 yılında İngiliz ve Fransızların işgaline uğradı. Savaştan sonra kurulan Büyük Lübnan Devleti Fransız Suriye ve Lübnan Mandası yönetimi içine alındı. 1926 yılına gelindiğinde ise Cumhuriyet ilan edildi ve 1941 yılında ise bağımsızlık ilan edildi. İzleyen yıllarda yaşanan karışıklıklardan sonra 1943 yılında bağımsızlık tanındı ve Fransız kuvvetleri 1946 yılında Lübnan topraklarından çekildi.

Lübnan, ilk yıllarında karışık dini yapıya sahip bir devlet olmasına karşın Orta Doğu'nun en düzenli ve refah seviyesi en yüksek olan ülkelerinden biri idi. Fakat Ürdün'deki FKÖ'nün yenilgisiyle, birçok Filistinli militan Lübnan'a yerleşti ve İsrail'e karşı silahlı mücadeleyi

6 - Lübnan

buradan yapmaya başladı. Filistinlilerin yerleştirilmesi aynı zamanda Filistinliler ile Maruniler ve diğer Lübnanlı gruplar arasında mezhepsel gerilimlerin artmasına neden oldu.

Özellikle 1970'lerden itibaren Müslümanlar, demografik çoğunluğu elde ettiler ve bu üstünlüğü egemenlik faktörüne yansıtarak ülke yönetiminde Hristiyanlardan daha fazla söz hakkı alma mücadelesine başladılar. Böylece ülkede başlayan Müslüman Hristiyan çatışması 13 Nisan 1975'ten başlayarak iç savaşa dönüştü. Ordu ülkedeki kontrolünü neredeyse tamamen kaybetti. Bölünmenin eşiğindeki ülkede darbe girişimine ve istifa çağrılarına maruz kalan Cumhurbaşkanı Süleyman Franjiye'nin yardım çağrısı üzerine Suriye, Nisan 1976'da Hristiyanlar lehine iç savaşa müdahil olmuş. Diplomatik arabuluculuk girişimleri sonuç vermeyince 1 Haziran'dan itibaren eski müttefikleri Lübnan Ulusal Hareketi ve FKÖ karşısında askeri çatışmalar başlamıştır.

Uzlaşılana anlaşmaya göre: Lübnan'da Suriye askerlerinden oluşan 30.000 kişilik bir Arap Barış Gücü bulunmasına ve FKÖ'nün Lübnan'da kalmasına ancak Lübnan'ın egemenlik ve güvenliğine saygı göstermesi konusunda anlaşıldı.

Lübnan'daki çatışmalar belli aralıklarla devam etti ve hala devam ediyor.

1973 yılı ağustos ayında Beyrut'ta bir kurs nedeniyle 2 hafta kaldım. Bu süre içinde Beyrut'u, Balbek'i ve Jeita Mağarası'nı gezabildim. Baalbek ve Jeita Mağara'sına hafta sonu gidebildim.

Gezi Anısı

Jeita (Ceyta) Mağarasını görmek için bir tura katıldım. Tur arabası beni otelimden alıp bir başka otele götürdü ve asıl tur otobüsüne aktardı. Bu otelden 13 çift otobüse bindi; hareketlerinden ABD li oldukları belliydi. Otobüs yola koyulduktan sonra, ABD li yolculardan bir adam, otobüsteki diğer yolculara nereden geldiklerini sormaya başladı. Sıra bana gelip Türkiye'den geldiğimi söylediğimde "merhaba hemşerim" diye beni selamladı ve yanına çağırdı.

Gün boyu sohbet ettik. Adam 1915 olaylarını yaşamış ve ABD yolunu tutmuş. Mesleği terzilikmiş. ABD de ölçünlü elbise giymeyenlerin elbislerini tamir ediyormuş. Kendi anlatımıyla elinde altın bileziği vardı.

Sohbetimiz ağırlıklı olarak 1915 olaylarıydı ve özetle şunu söyledi: "*Biz yüzyıllarca Türk komşularımızla birlikte huzur içinde yaşadık. Elin gavuruna uyduk; komşularımızı vurduk; eşeklik yaptık; sizinkiler de bunu yanımızda bırakmadılar.*"

Adamın yanında sanırım 10-12 yaşlarında kız torunu vardı. Onu göstererek: "*Biz yüzyıllarca Osmanlı'da Ermeni olarak yaşadık; ancak bu torunum artık Amerikalı; Ermeni değil.*"

Adam memleketini özlediğini, memleketinin meyvelerini, elmasını, armudunu, karpuzunu özlediğini söyledi. Daha önemlisi memleketimde ölmek istiyorum dedi. Memleketim dediği Anadolu idi.

Lübnan'da gezip gördüğüm yerler

8 - Lübnan

İçindekiler

Lübnan	3
Tarih	4
Gezi Anısı	6
Beyrut	1
Tarihçe	3
Helenistik Dönem	3
Roma Dönemi	4
Orta Çağ	4
Osmanlı Yönetiminde Beyrut	5
Beyrut'ta Görülen Yerler	5
Baalbek	9
Tarihçe	10
Gezi Anısı	12
Jeita (Ceyta) Magarası	13
Tarihçe	14
Mağarada Yapılan Arkeoloji Çalışmaları	15
Jeoloji	16

II - İçindekiler

1

Beyrut

Lübnan'ın başkenti olan Beyrut Akdeniz kıyısında bir kenttir. Uzun yıllar Orta Doğu'nun ekonomik, düşünce ve kültür merkezi olan Beyrut, 1970'lerden sonra başlayan toplumsal ve siyasal karışıklıklar ve bu yüzden patlayan Lübnan İç Savaşı (1975-1991) sonucu bu özelliğini kaybetmiştir.

Beyrut, Osmanlı döneminde planlı bir gelişme göstermiştir. Osmanlı devletinin I. Dünya Savaşı sonunda çökmesiyle Lübnan Fransa'nın manda yönetimi altına girmiş ve 1943'te Lübnan'ın bağımsızlığını kazanmıştır. Bundan sonra düzensiz ancak hızlı bir gelişim göstermiştir.

Ben 1973 yılının ağustos ayında bir kurs nedeniyle 2 hafta Beyrut'ta kaldım. Bu süre içinde gördüklerim ülkenin geleceğinin kötü olduğunu söylüyordu.

2 - Beyrut

İç savaştan önce Beyrut nüfusu içinde Hristiyan ve Müslümanların sayısı hemen hemen eşitti. Şimdi Müslümanlar çoğunlukta. Halkın büyük çoğunluğunu meydana getiren Araplar, Lübnanlıları, Filistinli mültecileri, Suriyelileri ve başka göçmen Arap cemiyetleri de içine alır. En büyük ve tek etnik azınlık Hristiyan Ermenilerdir. Ama Hristiyan Araplar gibi iç savaş yüzünden ve sonrasında sayıları göçle azaldı ve azalmaya devam etmektedir.

Beyrut'un doğusunda Hristiyanlar, batısında ise Müslümanlar çoğunluktadır. Eskiden Müslüman topluluğun çoğunluğu Sünni iken 1960'lardan sonra göçler sonucu Şiiilerin sayısı giderek artmıştır ve bugün Müslüman topluluğun çoğunluğunu oluşturmaktadır. Batı Beyrut'un bazı bölümlerinde küçük Dürzi toplulukları da yaşar.

Beyrut, 1950-70 yılları arasında Orta Doğu'nun gözbebeği idi. Lübnan'ın serbest ekonomi ve döviz sistemi, altın esasına dayalı istikrarlı ve konvertibl parası, banka hesaplarının gizliliğini sağlayan kanunları, çekici banka faizleri Beyrut'u Arap zenginlerinin bankacılık merkezi haline getirdi. Ayrıca deniz ve hava yoluyla dünyaya açılması ve yabancı firma ve bankalar içinde Ortadoğu'ya girmek açısından ideal bir üs olan Beyrut, serbest liman bölgesiyle Ortadoğu'nun en büyük antrepo oldu. Şehirdeki Beyrut Amerikan Üniversitesi, Saint Joseph Üniversitesi, Lübnan Üniversitesi ve Beyrut Arap Üniversitesi diğer Arap ülkelerinden pek çok talebeyi Beyrut'a çeken bir etkendi. Ancak 1970'lerden sonra başlayan iç karışıklıklar ve Arap-İsrail Savaşı'ndan sonra Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) karargahını buraya taşımaya ve devlet otoritesinin ve düzeninin zayıflaması Beyrut'un cazibesini kaybetti. Bu toplumsal ve siyasal karışıklıklar gittikçe artarak 13 Nisan 1975'te iç savaşa yol açtı. İç savaş Beyrut'un çok ağır maddi hasarına ve can kaybına yol açtı. Savaş 1991 yılında sona erdiğinde Beyrut bir harabeye dönüşmüştü ve 150.000 Lübnanlı can vermişti. Kentin merkezi onarılmasına ve maddi olarak biraz toparlanmasına rağmen geleceği hala belirsizdir. 12 Temmuz 2006 tarihinde başlayan 2006 İsrail-Lübnan Krizi'nde İsrail'in hava saldırıları sırasında Beyrut kenti, özellikle güney kısmı ağır hasar görmüştür. 4 Ağustos 2020 tarihinde meydana gelen 2020 Beyrut patlamalarında, 6 yıl önce Beyrut Limanı'nda el konulan ve limanda depolanan 2.750 ton amonyum nitrat infilak edince, çok şiddetli bir patlamaya ve şok dalgasına yol açtı ve kentde büyük bir hasara neden oldu. Patlamadan dolayı 200'den fazla kişi can verdi, 7.000'den fazla kişi yaralandı ve 300.000'den fazla Beyrutlu evsiz kaldı.

[Beyrut \(1973\)](#)

Tarihçe

Türkçe "Beyrut" olarak söylediğimiz kentin Arapça adı "Bayrut" tur. Arapça adı, Fenikece Berut sözcüğünden türemiştir. Fenike dilinde önceleri birot olan adı zamanla berut'a dönüşmüştür ve "*kuyular*" anlamına gelir. Romalılar kentin adını "Berytus" olarak çevirmiştir.

Beyrut 5.000 yıldan fazla önce yerleşime açıldı ve çevredeki alanın bundan on binlerce yıl önce de yerleşim yeri olduğuna dair kanıtlar var. Beyrut'un kentsel alanında, Orta Paleolitik ve Üst Paleolitik dönemlerden Neolitik döneme ve Bronz Çağı'na kadar uzanan ardışık dönemlere ait çakmaktaşı aletleri ortaya çıkaran çeşitli tarih öncesi arkeolojik alanlar keşfedildi.

Günümüzde yaşamayan ancak tarihte önemli izler bırakmış olan Fenikelilerin anavatanı Beyrut olarak kabul edilmektedir. Fenikeliler kereste, cam ve boya ticareti yapmak amacıyla Akdeniz boyunca birçok koloni kenti kurmuştur. En ünlü ve güçlü kolonileri Tunus açıklarındaki Kartaca'dır. Diğer Fenike kolonileri şunlardır:

- **Kuzey Afrika:** Kartaca, Leptis Magna, Utica, Hippo, Hadrumetum.
- **İber Yarımadası:** Gades, Malaca, Eivessa, Carthago Nova, Baria (Villaricos), Carmona.
- **Sicilya ve Akdeniz Adaları:** Palermo, Motya, Nora, Sulci, Karaly

Fenikeliler abeceyi ilk bulan ulustur. Abeceyi, Akdenize kıyısı olan uluslara örneğin Yunanlara öğretmişlerdir.

Fenikeliler Limanı, kuzey kıyısında Rue Foch ve Rue Allenby arasında yer alıyordu. Liman veya iskele birkaç yıl önce kazılmış ve rapor edilmişti ve şimdi şehrin altında gömülü durumda. Başka bir önerilen liman veya kuru havuzun, 2011 yılında Lübnan Üniversitesi Eski Eserler Genel Müdürlüğü'nden bir Lübnanlı arkeolog ekibi tarafından batıya doğru yaklaşık 1 Km uzaklıkta bulunduğu söylenmişti. 26 Haziran 2012'de, Lübnan Kültür Bakanı Gaby Layoun'un, Beyrut şehir merkezinde, Fenikelilerden kalma tarihi yerlerin üzerine otel yapılmasına izin vermesi tartışmalara neden oldu.

Helenistik Dönem

MÖ 140'ta, Fenike şehri, Helenistik Seleukos monarşisinin tahtı için Antiochus VII Sidetes ile olan çatışması sırasında Diodotus Tryphon tarafından yıkıldı. Fenike'deki Laodicea, aynı alana daha geleneksel bir Helenistik planla inşa edildi. Günümüz Beyrut'u bu antik şehrin üzerinde yer almaktadır. 1993'ten sonra yapılan kurtarma kazıları, Beyrut'un bu dönemine ait yerleşim düzeni ve tarihi hakkında yeni bilgiler ortaya koymuştur. Kamu mimarisi, çeşitli alanları ve binaları içermektedir.

4 - Beyrut

1. yüzyılın ortalarına ait Berytus sikkelerinde, servet tanrıçası Tyche'nin başı yer almaktadır. Arka yüzünde ise şehrin sembolü olan bir yunus bir çapayı sarmaktadır. Bu sembol daha sonra XV. yüzyılda Venedik'te erken dönem matbaacı Aldus Manutius tarafından kullanılmıştır. Seleukos İmparatorluğu iç savaş ve gerileme dönemine girdikten sonra, Ermenistan Krallığı Kralı Büyük Tigranes Beyrut'u fethetti ve fiilen Ermeni kontrolüne aldı. Ancak Tigranocerta Savaşı'ndan sonra Ermenistan Suriye'deki topraklarını sonsuza dek kaybetti ve Beyrut, Romalı general Pompey tarafından fethedildi.

Roma Dönemi

Laodicea, MÖ 64 yılında Pompey tarafından fethedildi ve Berytus adı geri verildi. Şehir Roma İmparatorluğu'na dahil edildi, oraya askerler gönderildi ve büyük inşaat projeleri gerçekleştirildi. MÖ 1. yüzyıldan itibaren Bekaa Vadisi, Levant'taki Roma eyaletleri ve hatta Roma'nın kendisi için bir tahıl kaynağı olarak hizmet etti. Claudius döneminde Berytus, Bekaa Vadisi'ne kadar genişledi ve Heliopolis'i (Baalbek) de içine aldı. Şehir, bölgede tarımı teşvik eden Romalı kolonistler tarafından yerleşime açıldı.

Bu yerleşimin sonucu olarak şehir hızla Romalılaştı ve Suriye-Fenike eyaletinde ağırlıklı olarak Latince konuşulan tek bölge haline geldi. MÖ XIV yılında, Büyük Herod'un hükümdarlığı döneminde, Berytus, Suriye-Fenike bölgesindeki dört koloniden biri ve vatandaşlarını imparatorluk vergilerinden muaf tutan tam İtalyan haklarına (ius Italicum) sahip tek koloni haline geldi. Beyrut, Roma İmparatorluğu'nun doğu eyaletlerindeki en Romalı şehir olarak kabul ediliyordu. Dahası, İmparator Augustus tarafından iki Roma lejyonunun gazileri Berytus şehrine yerleştirildi.

Berytus'un hukuk okulu geniş çapta biliniyordu. Roma'nın en ünlü hukukçularından ikisi, Papinian ve Ulpian, Fenikeliydi ve Severus imparatorları döneminde orada ders verdiler. Kilise tarihçisi Sozomen, 400 ile 402 yılları arasında Beyrut'taki hukuk okulunda eğitim gördü. VI. yüzyılda Justinianus, Pandektlerini bir araya getirdiğinde, kanunlar külliyatının büyük bir kısmı bu iki hukukçudan türetilmişti ve MS 533'te Justinianus, okulu imparatorluğun üç resmi hukuk okulundan biri olarak tanıdı.

551 yılında, Berytus'u büyük bir deprem vurdu ve geniş çaplı hasara neden oldu. Deprem, kıyı boyunca uzanan şehirleri harabeye çevirdi ve birçok insanı öldürdü.

Orta Çağ

Beyrut, 635 yılında Müslümanlar tarafından fethedildi. Doğu Akdeniz'in bir ticaret merkezi olarak Beyrut, Orta Çağ'da Akka kadar önemliydi. 1110'dan 1291'e kadar Beyrut şehri ve beyliği Kudüs Krallığı'nın bir parçasıydı. Şehir, 1187'de Selahaddin tarafından ele geçirildi ve

1197'de Alman Haçlı Seferi'nin bir parçası olarak Brabantlı I. Henry tarafından geri alındı. Beyrut'un Yaşlı Lordu olarak bilinen İbelinli John'a 1204 yılında şehrin beyliği verildi. Eyyubiler tarafından yıkıldıktan sonra şehri yeniden inşa etti ve ayrıca Beyrut'ta İbelin Sarayı'nı inşa etti. 1291'de Beyrut, Sultan el-Eşref Halil'in Memlük ordusu tarafından ele geçirildi ve Haçlılar buradan kovuldu.

Osmanlı Yönetiminde Beyrut

Beyrut, 1516 tarihinde Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi sonucu Osmanlı topraklarına katılmıştır. Bu topraklar I. Dünya Savaşı ile kaybedilene dek, 400 yıl boyunca Osmanlı hakimiyetinde kalmıştır. Bu süre içerisinde Beyrut, uzun yıllar bağımsız bir eyalet olmayıp; kimi zaman Sayda eyaletine, kimi zaman Şam eyaletine bağlı bir sancak olmuştur. XIX. yüzyılın son çeyreğinde bağımsız eyalet olmuştur. Yüzyılın başında adeta bir köy olan Beyrut, yüzyılın sonuna gelindiğinde ise bölgenin ticaret limanı olmak için birbiriyle yarışan kıyı şehirleri arasından sıvrilerek, imparatorluğun önde gelen liman kentlerinden biri haline gelmiştir. Genellikle deniz yolu ile şehre ulaşım sağlayan gezginler Beyrut'un dillere destan güzelliği ile ilgili anlatıları oldukça meşhurdur. XX. yüzyılın başında, Selim Ali Selam Beyrut'un en önemli isimlerinden biriydi ve Osmanlı Meclis-i Mebusan'ında Beyrut milletvekili ile Beyrut Belediye Başkanı da dahil olmak üzere çok sayıda kamu görevinde bulundu. Selim Ali Selam'ın modern yaşam tarzı göz önüne alındığında, bir halk figürü olarak ortaya çıkması, kentin sosyal gelişimi açısından bir dönüşüm oluşturdu.

Beyrut'ta Görülen Yerler

Benim Beyrut'ta bulunduğum dönem Beyrut'un altın dönemi olarak adlandırılır ancak kötü günlerin yakın olduğu da fotoğraflardan anlaşılacaktır. Beyrut sanki iki kent gibi idi: bir bölgede modern diğer tarafta eski bir dönem yaşanıyordu. Kentin sahil şeridi Akdeniz'e baktığından özellikle gün batımında çok görkemliydi. Kentin sembolü olarak kabul edilen Güvercin Kayalıkları görülmeye değerdi.

Kentin güney bölgesinde ağırlıklı olarak Müslümanlar; kuzey bölgesinde Hristiyanlar yaşıyorlardı.

Kent merkezi, Beyrut limanına yakın yerde ve

[Güvercin Kayalıkları \(1973\)](#)

6 - Beyrut

[Hamra Caddesi \(1973\)](#)

Benim otelin bulunduğu caddenin adı "Rue Moustafa Kamel" idi. Bu bölgede yaşayanların giysileri, o dönemde herhangi bir Avrupa kentinde görebileceğiniz giysiler ile aynıydı diyebilirim. Hamra Caddesinde, spor arabasıyla çevredekilere hava atan delikanlıları her zaman görebiliyordunuz.

kentin eski bölgesinde. Bu bölge ile kentin batısında bulunan Hamra bölgesi sanki farklı çağlarda yaşayan iki bölge gibi.

Hamra Caddesini gezdiğinizde, kendinizi Paris bulvarlarından birinde sanabilirsiniz. Caddede, kaldırım üstünde kafeler, kafelerin önünde son model spor arabalar görebilirsiniz. Bu bölgede halk genellikle Fransızca konuşuyor ve çevredeki tabelalar Fransızca.

[Pembe Ev \(1973\)](#)

[Porsche ve Volkswagen satış yeri \(1973\)](#)

Beyrut'un kıyı şeridinin kuzey kısmında, Manara Bölgesinde, Cornish (Korniş) caddesi üzerinde tarihi binalar da görülmüyordu, örneğin "Pembe ev" bunlardan biri idi. Bu yapılar, Beyrut'un sayılı zenginleri tarafından yaptırılmış Akdeniz'e bakan görkemli yapılardır.

Beyrut'ta Görülen Yerler - 7

Daha önce belirtildiği gibi 1950-1975 arası Beyrut Orta Doğu'nun ticaret ve finans merkezi, açık pazarydı. Kentte çok sayıda küresel banka ve firmanın merkez ya da şubeleri bulunuyordu. Serbest bölge olmanın sağladığı kolaylıklar küresel firmaların Beyrut'a yerleşmelerini sağlamıştı.

Hamra Caddesi çok sayıda "Sarraf" vardı. Sarraflar, bizdeki döviz bürolarının karşılığı. Bizde döviz büroları 1985'lerden sonra çalışmaya başlamasına karşın Beyrut'ta adım başına sarraf vardı. Sarraflar Türk Lirası da alıyorlardı.

[Köşebaşındaki güvenlik gücü \(1973\)](#)

[Sokakta, entarili Araplar nargile içerken \(1973\)](#)

Kentin doğusuna doğru gidildiğinde görüntü değişmeye başlıyordu. İlk dikkat çeken görüntü, köşebaşlarını tutmuş olan güvenlik güçleriydi.

Bir iki cadde güneye doğru yürüyünce sanki çağ değiştiriyordunuz. Sokaktaki insanlar ya entarili Araplar ya da Osmanlı döneminden kalma fesli ya da sarıklı insanlar.

Bu birbirinden çok farklı iki topluluğun bir arada nasıl yaşadığı ya da yaşayabildiğini düşünmek gerek.

Kolayca anlaşılacağı gibi, herkes kendi bölgesinde yaşıyor ve diğerlerinin bölgesine geçmiyor. Beyrut'ta kaldığım süre boyunca Hamra Caddesinde entarili bir Arap görmedim. Doğu bölgesinde de modern giyimli bir hanım görmedim.

[Emir Assaf Camisi \(1973\)](#)

8 - Beyrut

İki bölge arasında Osmanlı'dan kalma Emir Assaf Camisi bulunuyor. Minaresi biraz Arap tarzında da olsa, bizden kalma bir eser olarak yaşamaya devam ediyor.

Ticaret merkezi (1973)

Martyrs Meydanı (1973)

Yeni camiler de yapılmış örneğin al -Aisha Bakkar Camisinin minaresi oldukça modern.

Biraz daha doğuya gittiğinizde Martyrs (Şehitler Meydanı) meydanına varıyorsunuz. Bu meydanda, Osmanlı'ya isyan edenlerin idam edildiği söyleniyor. İç sokaklara girildiğinde

Beyrut'un eski usul ticaret alanına girmiş olursunuz. Burada malların sırtlarda hamallar tarafından taşındığını görürsünüz.

Beyrut'a gördüğüm yerler

2

Baalbek

Lübnan'ın Bekaa Vadisi'nde, Litani Nehri'nin doğusunda, Beyrut'un yaklaşık 67 Km kuzeydoğusunda yer alan bir şehirdir. Baalbek-Hirmil İli'nin merkezidir. Nüfusun çoğunluğunu Şii Müslümanlar oluşturur, bunu Sünni Müslümanlar ve Hristiyanlar izler; ayrıca Suriye mülteciler de burada yaşarlar.

Baalbek'in tarihi en az 11.000 yıl öncesine dayanır ve Tarih öncesi, Kenanlılar, Helenistik ve Roma dönemleri gibi önemli dönemleri kapsar. Büyük İskender MÖ 334'te şehri fethettikten sonra, burayı Heliopolis (Yunanca "*Güneş Şehri*") anlamında) olarak yeniden adlandırdı. Şehir, Roma yönetimi altında gelişti. Ancak, Hristiyanlaşma dönemi ve VII. yüzyılda Arap fethi sonrası İslam'ın yükselişi sırasında dönüşümler geçirdi. Daha sonraki dönemlerde şehir Moğollar tarafından yağmalandı ve bir dizi depremle karşılaştı, bu da Osmanlı ve modern dönemlerde öneminin azalmasına neden oldu.

10 - Baalbek

Günümüzde Baalbek, barındırdığı tarihi yapılar nedeniyle gezginlerin uğrak yeri olmuştur. Tarihi alanda bulunan Roma tapınakları Bacchus ve Jüpiter 'in kalıntıları önemlidir ve 1984'te UNESCO Dünya Mirası alanı olarak listelenmiştir.

Lübnan'daki çatışmalar, özellikle 1975–1990 iç savaşı nedeniyle bölgeye ziyaretler azalmıştır.

Tarihçe

Üç tanrının tapıldığı bu Fenike şehri, Helenistik dönemde Heliopolis olarak biliniyordu. Heliopolis Jüpiter tapınağının binlerce hacıyı çektiği Roma döneminde de dini işlevini korudu. Devasa yapılarıyla Baalbek, İmparatorluk Roma mimarisinin zirve döneminin en güzel örneklerinden biridir.

[Baalbek \(1973\)](#)

Baalbek, Antilübnan dağlarının (Cebelüşşarki) batı eteğinde ve Beka vadisinin kuzeydoğusunda, denizden yaklaşık 1200 m yükseklikte kurulmuştur. Beyrut ile Şam'ı Humus'a bağlayan demiryolu üzerinde ve Beyrut'tan 86 Km. uzaklıktadır. Ters yönde akan Asi ve Litani nehirlerinin havzalarını ayıran setin üstünde, Asi nehrinin Re'sül'ayn denilen kaynağına yakın bir yerde bulunur. Etrafı bu geniş kaynaktan sulanan meyve bahçeleriyle çevrilidir.

Arapça'da Ba'lebek şeklinde söylenen Baalbek adının Kenaniler'in baş tanrısı Ba'l'den geldiği bilinmekte ve şehrin bu tanrının Beka vadisindeki en önemli kült merkezi olması nedeniyle sözcüğün aslının "Beka'ın Ba'l'i" (Ba'lü Beka') anlamını taşıdığı sanılmaktadır. Ba'l'in Grekler tarafından güneş tanrısı sayılması nedeniyle şehir Helenistik devirde Heliopolis (güneş şehri) adıyla anılmıştır. Hıristiyanlığın yayılmasına kadar bölgenin dini merkezi olmaya devam eden şehir, buraya iki lejyon yerleştiren ve derecesini koloniyer çıkarıcı Romalılar döneminde çok önem kazanmış ve Colonia Julia Augusta Felix Heliopolis adıyla yeniden imar edilmiştir. Ayrıca başlıcaları Jüpiter ile Bacchus adına olmak üzere çeşitli tanrılar için yapılan birçok tapınakla süslenmiştir. Büyük Konstantin (306-337) tarafından tapınakların kapatılması ve I. Theodosios (379-395) tarafından büyük bir bazilika

yaptırılarak şehrin bölgenin Hıristiyanlık merkezi haline getirilmesinden sonra çok tanrılı dönemi hatırlatan Heliopolis adı terk edilerek tekrar Baalbek adı benimsenmiştir.

Baalbek şehri, Roma döneminde en parlak dönemini yaşamıştır. İki yüzyılı aşkın bir süre boyunca inşa edilen devasa yapıları, onu Roma dünyasının en ünlü kutsal alanlarından biri ve İmparatorluk Roma mimarisinin bir modeli haline getirmiştir. Hacılar, esasen Fenike kültü olan ve Heliopolis Üçlüsü olarak bilinen üç tanrıya (Jüpiter, Venüs ve Merkür) tapınmak için kutsal alana akın etmişlerdir.

[Jupiter Tapınağı \(1973\)](#)

Greko-Romen dönemine ait kalıntıların, Fenike geleneğinin daha eski izleriyle birleştiği bu yapının önemi, olağanüstü sanatsal ve mimari değerinden kaynaklanmaktadır. Baalbek Akropolü, çeşitli tapınaklardan oluşmaktadır. Roma yapısı, daha önceki kalıntıların üzerine inşa edilmiş ve yirmi dört monolitden oluşan, en büyüğü 800 tondan fazla ağırlığa sahip yükseltilmiş bir meydan oluşturulmuştur.

Baalbek üçlüsünün ana tapınağı olan Jüpiter Tapınağı, cellayı çevreleyen 20 metre yüksekliğindeki sütunları ve terasının devasa taşlarıyla dikkat çekiyordu. Bitişikteki Bacchus'a adanmış tapınak ise olağanüstüydü; zengin ve bolca süslenmiş, Bacchus figürleriyle oyulmuş anıtsal kapısıyla etkileyici boyutlara sahipti. Yuvarlak Tapınak veya Venüs Tapınağı, diğer kutsal alanların anıtsal yapılarla işaretlendiği bir şehirde, düzeninin özgünlüğü, inceliği ve uyumlu biçimleriyle farklılık gösterir. Şeyh Abdallah Tepesi'nde bulunan Merkür Tapınağı'ndan geriye kalan tek kalıntı, kayadan oyulmuş bir merdivendir. Akropolün güneyinde, Boustan el Khan olarak bilinen bir yerde bulunan Odeon da Baalbek ören yerinin bir parçasıdır ve Yakın Doğu'nun en görkemli arkeolojik alanlarından biri olarak kabul edilir.

Baalbek, iki yüzyılı aşkın bir süre boyunca inşa edilen devasa yapılarla giderek daha da zenginleşerek antik dünyanın en ünlü kutsal alanlarından biri haline geldi. Anıtsal topluluğu, imparatorluk döneminin Roma mimarisinin en etkileyici tanıklıklarından biridir.

Baalbek, Hz. Ömer devrinde Ebu Ubeyde b. Cerrah tarafından Dimaşk'ın fethinden sonra barış yoluyla alınarak İslam topraklarına katıldı (637) ve Hz. Ömer'in emriyle Yezid b. Ebu Süfyan'ın idaresine bırakıldı. Yezid'in Amvas'ta ölümü üzerine Hz. Ömer yönetiminde değişiklik yaptı ve Baalbek'in yönetimini Dimaşk ve Belka ile birlikte Muaviye'ye verdi. Onun zamanında şehir önemli bir merkez haline geldi. Araplar bölgeyi fethettikten sonra

12 - Baalbek

[Baalbek \(1973\)](#)

Baalbek'in akropolünü bir iç kale ve bölge yöneticisinin oturma mahalli olarak kullanmaya başladılar.

Emeviler kente gerekli ilgiyi göstermişler Baalbek'te büyük bir cami ve darphane yaptırmışlardı. Şehir daha sonra Abbasiler'in kontrolüne geçti ve önemli bir ordugâh şehri olma özelliğini korudu.

Baalbek 878-974 yıllarında Tolunoğulları, İhşidiler, Hamdaniler, Karmatiler ve Fatimiler'in yönetiminde kaldı. 974'te Doğu Roma İmparatoru I. İoannis Tzimiskes'in, 1025'te Halep Emiri Salih b. Mirdas'ın ve 1075'te Suriye Selçuklu Meliki Tutuş ve oğullarının hakimiyetine girdi.

1170'te depremden büyük zarar gören kale surları tamir edildi. 1174'te Selâhaddîn-i Eyyûbî tarafından alınan şehir Haçlılar'a karşı yapılan mücadelede önemli bir üs olarak kullanıldı. Eyyubiler'in idaresinde de birçok defa el değiştirdi ve 1260'ta Moğollar'ın eline geçti.

1401'de Timur tarafından kısa süreyle işgal ve tahrip edilen Baalbek 1516'da Yavuz Sultan Selim'in Suriye seferi sırasında Osmanlı egemenliğine geçti. Bölgeyi gezen Evliya Çelebi'ye göre Baalbek, Şam eyaletine bağlı bir subaşılık ve 150 akçelik bir kaza idi.

I. Dünya Savaşı'ndan sonra Suriye ile birlikte burası da Fransız manda idaresine geçti.

1898-1905 yılları arasında Alman arkeologlar tarafından önemli kazı çalışmaları yapıldı ve ortaya çıkarılan İslam öncesi döneme ait tarihi eserler daha sonra Fransız manda idaresi ve Lübnan hükümeti tarafından restore ettirilerek Baalbek bir müze-şehir haline getirildi. İzleri tamamen ortadan kalkmış bulunanlar yanında İbrahim Mescidi, Re'sil'ayn mescidi ve gibi önemli İslami eserler ise bugün harap durumda olup bazı duvar ve kemerleri ayakta kalabilmiştir.

Gezi Anısı

Ören yerinde hiçbir düzenleme ve bilgilendirme yoktu. Kendi başımıza geldik.

Jeita (Ceyta) Mağarası

Ceyta Mağarası toplam uzunluğu yaklaşık 9 Km olan birbirine bağlı iki ayrı karstik kireç taşı mağarasından oluşan bir sistemdir. Mağaralar, Beyrut'un 18 Km kuzeyindeki Ceyta'da, Köpek Nehri (Nahr al-Kalb) vadisinde yer almaktadır. Tarih öncesi çağlarda yerleşim olmasına karşın, mağara 1836 yılına kadar Rahip William Thomson tarafından yeniden keşfedilene kadar bilinmiyordu. Mağara bir milyondan fazla Lübnanlıya içme suyu sağlayan bir yeraltı nehrine sahip olduğu için sadece tekne ile ziyaret edilebilmektedir.

14 - Jeita (Ceyta) Mağarası

[Ceyta Mağarası \(1973\)](#)

1958 yılında Lübnanlı mağaracılar aşağı mağaranın 60 metre yukarısındaki üst galerileri keşfetmiş ve turistlerin doğal manzarayı bozmadan güvenli erişimini sağlamak için bir erişim tüneli ve bir dizi yürüyüş yolu inşa etmişlerdir. Üst galeriler dünyanın bilinen en büyük sarkıtını barındırmaktadır. Galeriler, en büyüğü 12 m yüksekliğe ulaşan bir dizi odadan oluşmaktadır.

Ceyta Mağarası, Lübnan'ın ulusal sembolü ve en önemli turizm merkezlerinden biri olmasının yanı sıra ülkede önemli bir sosyal, ekonomik ve kültürel rol oynamaktadır. Mağara Doğanın Yedi Harikası yarışmasının en iyi 14 finalistinden biri olmuştur.

Ceyta Mağarası, Lübnan dağlarının batı eteklerinin merkezinde, Nahr al-Kalb vadisinde yer alır. Doğal girişi deniz seviyesinden yaklaşık 100 m yüksektedir. Akdeniz kıyı şeridinin 5 Km doğusunda ve Beyrut'un 18 Km kuzeyinde, Kisrevan İlçesi'ne bağlı Ceyta sınırları içinde yer almaktadır.

Tarihçe

Ceyta yeraltı nehrinin 1836'daki keşfi, mağaranın yaklaşık 50 m içine giren Amerikalı bir misyoner olan Rahip William Thomson'a atfedilmektedir.

1873 yılında Beyrut Su Şirketi mühendisleri W.J. Maxwell ve H.G. Huxley ile Suriye Protestan Koleji'nin (daha sonra Beyrut Amerikan Üniversitesi) başkanı olan arkadaşları Rahip Daniel Bliss bu mağaraları incelediler. 1873 ve 1874 yıllarında gerçekleştirilen iki keşif gezisinde mağaraya 1.060 m kadar girdikten sonra ilerlemelerinin bir yeraltı şelalesi tarafından engellendiğini gördüler. Şelale, akıntıların keskin kayalara çarpması nedeniyle "*Cehennem Akıntıları*" olarak anılmaya başlandı. Rahip Bliss, Maxwell ve diğer mühendisler isimlerini ve yılı, girişten yaklaşık 625 m içerdeki büyük bir kireç taşı sütun olan "Maxwell Sütunu"na kaydettiler. Yaklaşık 200 m ileride, "Pantheon" olarak adlandırılan yerde ise, isimlerini ve keşif gezisinin ayrıntılarını bir kağıda yazıp bir şişenin içine koyarak mühürlediler ve bir dikitin üzerine yerleştirdiler. Kireç emdirilmiş su o zamandan beri şişeyi ince beyaz bir tabakayla kaplayarak taşa kalıcı olarak sabitlemiştir.

1892 ve 1940 yılları arasında İngiliz, Amerikalı ve Fransız kaşifler tarafından başka keşifler de gerçekleştirildi. Bu keşifler araştırmacıları 1.750 m derinliğe kadar ulaştırdı.

1940'lardan bu yana Lübnanlı kaşifler Ceyta Mağarası'nın daha da derinlerine inmişlerdir. Bu kaşiflerin çoğu 1951 yılında ilk Lübnanlı mağaracı Lionel Ghorra tarafından kurulan Speleo Club du Liban'ın (Lübnan Mağaracılık Kulübü) üyeleridir. Keşif gezileri, şu anda toplam uzunluğu yaklaşık 9 Km olan büyük bir yeraltı sistemini ortaya çıkarmıştır.

1958 yılında aşağı mağaralar halka açıldı. Bu arada özellikle Lübnan Mağaracılık Kulübü tarafından keşif çalışmaları devam etti. Bu keşif, mağaranın daha sonra üst galeriler olarak anılacak olan yükseltilmiş kuru kolunun keşfedilmesine yol açtı. 1962 yılında Spéléo Kulübü, mağarayı turizme kazandırmak amacıyla kazılacak bir erişim tüneli sağlamayı amaçlayan üst galerilere ilişkin bir çalışmaya katkıda bulundu. Erişim tüneli üzerindeki çalışmalar 1968 yılında başladı.

Mağara, 1978'de Lübnan İç Savaşı nedeniyle halkın ziyaretine kapatıldı. Alt ve üst galerilere giden her iki tünel de mühimmat depolamak için, mağara dışındaki binalar ise askeri amaçlarla kullanıldı. Mağaralar 1995 yılında yeniden ziyarete açıldı.

Mağarada Yapılan Arkeoloji Çalışmaları

Ceyta I (bazen Nahr al-Kalb olarak da anılır), nehrin aktığı kaynak mağaranın doğusunda 56 m derinliğinde ve ona dar kanallarla bağlı kuru bir mağaradır. İlk olarak 1833 yılında Botta tarafından kaydedilmiş ve Godefroy Zumoffen tarafından 1898, 1900, 1908 ve 1910 yıllarında iki yeni alan kazılmıştır. Daha sonra Auguste Bergy tarafından kazılmış ve her iki kazıdan elde edilen malzemeler şu anda Lübnan Prehistorya Müzesi, Beyrut Amerikan Üniversitesi Arkeoloji Müzesi ve Dr. Gignes'in özel dermesinde bulunmaktadır.

Henri Fleisch, cilalı Neolitik parçalar, ilkel çanak çömlek parçaları, yanmış kemikler ve uç kazıyıcıları da içeren diğer buluntularla birlikte bir Üst Paleolitik tabaka bulmuştur. Jacques Cauvin bu buluntuların Biblos'un Neolitik Moyen dönemiyle benzerlik gösterdiğini belirtmiştir. Daha sonraki yerleşime ilişkin kanıtlar arasında Peder Fleisch tarafından bulunan Kalkolitik dönemden kalmabir üç

[Ceyta Mağarası \(1973\)](#)

16 - Jeita (Ceyta) Mağarası

ayaklı çömlek ve Biblos'taki Erken Tunç Çağı tabakalarına ait olduğu düşünölen bir taraklı çanak çömlek parçası yer almaktadır.

Ceyta II (Dahr el-Mghara), Ceyta I'in kuru mağarası ile Ceyta III'teki mağaranın girişi arasında eşit uzaklıkta ve yukarıda yer alan bir kaya sığınağıdır. Kazılar 1864 yılında Duc de Luynes ve Lartet tarafından, 1900 ve 1908 yıllarında Zumoffen tarafından ve 1930 yılında Bergy tarafından yapılmıştır. Orinyasiyen dönemine ait olduğu düşünölen çok sayıda çakmaktaşı alet, kemik ve ocak bulunmuştur.

[Ceyta Mağarası \(1973\)](#)

Ceyta III (Mağaralar) Ceyta II'nin doğu ucunda, turistlerin tekneyle taşındığı mağara girişinin hemen içinde olduğu düşünölen bir yerden düşen kahverengi bir toprak birikintisiydi. 1963 yılında Speleologlar Kulübü tarafından bulunmuş ve Hours tarafından kazılmıştır. Dolguda bulunan çakmaktaşı aletler geometrik tasarımlı olup Ceyta II'de keşfedilen Natufyan ya da daha geç Mezolitik döneme ait bir form olduğu düşünölmektedir. Bu çakmaktaşlarının formları arasında düz veya eğik kesimli dikdörtgenler, "kroşe" tipi deliciler, mikro-burinler, uç kazıyıcılar, dilgi çekirdekler, iki enine ok ucu, hilaller ve kısa üçgenler bulunmaktadır. Bazı hilallerin sırtları çıkıntılı olup Nahal Oren'de bulunanlara benzemektedir. Buluntular Lübnan Prehistorya Müzesi'nde saklanmaktadır.

Ceyta IV (Mugharet-el-Mal) mağaranın yukarısındaki uçurumda yer alan bir kaya sığınağıdır. Bir zamanlar büyük miktarda Paleolitik malzeme içeren bu sığınak yağmalanmış ve 1965 yılında mağaralar müdürü Sami Karkaby tarafından kazı için uygun görülmemiştir. Bu barınaktaki taş kalıntılarının incelenmesinin, farklı zamanlarda farklı bölgelerde yaşayan Paleolitik veya Mezolitik topluluklara daha fazla ışık tutması umuluyordu.

Jeoloji

Ceyta Mağarası, stratigrafik kalınlığı 1.000 m olan ve dolomit ve mikritik kireç taşından oluşan Keserouane'nin Alt-Orta Jura tabakaları içinde yer almaktadır. Keserouane formasyonu, Geç Jura-Erken Kretase sırasında yerel bir yükselme ile havaya maruz kalmıştır. Keserouane tabakaları havaya maruz kaldıktan sonra karstlaşmış ve ardından Kretase boyunca gömülmüştür. Neojen'de, Lübnan Dağı'nın son yükselişiyle birlikte, bu erken karstlaşma evresi yeniden aktif hale gelmiştir.

Jeita (Ceyta) Mağarası Gezi Anısı - 17

Köpek Nehri vadisinde, geçirimsiz Üst Jura volkanik kayaları ve Alt Kretase kumu neredeyse dikey olarak eğimli olup hidrojeolojik bir bariyer oluşturarak Ceyta yeraltı nehrinin çıkışını yüzeye doğru zorlar. Bu bariyer, yüksekliği 60 metreyi aşan en batıdaki büyük mağara odalarının nedeni olabilir. Keserouane kireç taşının karstlaşması, bölgenin dik topografyası ve Lübnan üzerindeki yağış hacmi (1200 mm'den fazla) ile daha da yoğunlaşmıştır.

Mağaranın girişi ile iç kesimi arasındaki toplam eğim oranı 1/100 olarak hesaplanmıştır. Bu, bazen birkaç küçük çağlayan ve akıntı ile kesintiye uğramasına karşın mağaranın düz bir seyir izlediğini göstermektedir. Ceyta Mağarası batıdan itibaren geniş salonlar ve mendereslerle başlar. Bazı akıntılar sayesinde boyutlar daralır.

Ceyta Mağarası'ndan 1-2m³/s arasında değişen debiye sahip bir kaynak çıkmakta, başkent Beyrut ve çevresinde yaşayan bir buçuk milyon kişiye taze içme suyu sağlamaktadır.

Gezi Anısı

Lübnan'ı anlattığım bölümde anlattığım anılar bu gezi sırasında yaşanmıştır.